

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 18/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen turvapaikanhakuoikeudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Laura Huhtasaaren /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 18/2016 vp:

Olisiko Suomen jo aika luopua turvapaikanhakuoikeudesta, koska sitä ei ole tarkoitettu kymmeniin- tai satoihintuhansiin maahantulijoihin sovellettavaksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lähtökohtaisesti Suomi ei voi kieltäytyä käsittelemästä turvapaikkahakemuksia. Ulkomaalaislain (301/2004) 94 § mukaan ihmisoikeuksiensa vaarantumiseen vetoavan ulkomaalaisen katsotaan hakevan turvapaikkaa, jollei hän nimenomaan muuta ilmoita.

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 14 artiklan mukaan jokaisella vainon kohteeksi joutuneella on oikeus hakea ja nauttia turvapaikkaa muissa maissa. EU:n perusoikeuskirjan 18 artiklan mukaan oikeus turvapaikkaan taataan pakolaisten oikeusasemaa koskevan 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja pakolaisten oikeusasemaa koskevan 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan määräysten sekä Euroopan yhteisön perustamis-sopimuksen mukaisesti. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 22 artiklan mukaan valtiolla on velvollisuus taata, että turvapaikkaa joko yksin tai yhdessä vanhempiensa kanssa hakeva tai turvapaikan saanut lapsi saa asianmukaista suojelua ja humanitaarista apua.

Kansallisen turvapaikkamenettelyn tulee täyttää tietyt perusvaatimukset. Viranomaisella, jonka puoleen turvapaikanhakija kääntyy, on oltava tarkat toimintaohjeet, hänen on toimittava palauttamiskiellon periaatteen mukaisesti ja alistettava nämä tapaukset ylempien viranomaisten käsitelyyn.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) on oikeuskäytännössään ottanut useasti kantaa turvapaikanhakijoiden oikeuksiin. EIT on oikeuskäytännössään ottanut myös kantaa siihen, että tämänhetkinen poikkeuksellisen laajamittainen maahanmuuton aalto ei vaikuta jäsenvaltion velvollisuuteen taata maahanmuuttajien ihmisarvoinen kohtelu.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 18/2016 vp

Turvapaikkahakemusten vastaanottamatta jättäminen ja käsittelemästä kieltäytyminen olisi Geneven pakolaissopimuksen, EU:n määritelmä-, menettely- ja vastaanottodirektiivien, EU:n vastuunmäärittämisasetuksen, Suomen perustuslain (731/1999) ja ulkomaalaislain vastaista.

Jos yksittäinen virkamies kieltäytyy vastaanottamasta ja käsittelemästä turvapaikkahakemusta, on hänen menettelynsä lain vastaista ja hän syyllistyy virkavelvollisuuden rikkomiseen. Lisäksi viranomaisen todennäköisesti voisi syyllistyä myös ihmisoikeusloukkaukseen.

Helsingissä 26.2.2016

Sisäministeri Petteri Orpo